

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

HESSELAGER

LATIN- OG REALSKOLE

1903—1904

MEDDELELSER

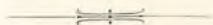
OM

HESSELAGER
LATIN- OG REALSKOLE

· KOSTSKOLE ·

1903—1904

H. BÆK

JUL. GJELLERUP

1904

FRA SKOLENS ENG.

Den 18de Januar, den 1ste Februar og den 23de Marts besøgte Skolen henholdsvis af Dr. phil. N. NIELSEN, Professor, Dr. phil. J. PALUDAN, Medlemmer af Undervisningsinspektionen for de lærde Skoler, og af Professor, Dr. phil. GERTZ, Undervisningsinspektionens Formand. I Skrivelse fra Ministeriet af 12te April meddeltes der Skolen Ret til at afholde Almindelig Forberedelseseksamen og Fjerde Klasses Hovedeksamen.

HESSELAGER KOSTSKOLE ligger ved Banen mellem Nyborg og Svendborg, et Par Minutters Gang fra Stationen. Hjemmet findes i et ældre Beboelseshus, Klasseværelserne i en ny og tidssvarende Skolebygning, der er sat i umiddelbar Forbindelse med Beboelseshuset. Kostelevernes Værelser findes dels ovenpaa i det ældre Hus, dels i den nye Bygning, Side om Side med de Læreres, som bor paa Skolen. I dette Foraar er et Gymnastikhus under Opførelse; ifjor Sommer byggedes der en Etage paa en Sidelænge, hvorved der skaffedes Beboelseshuset en Forøgelse af eet stort og tre mindre Værelser. Til Ejendommen hører ca. 2 Tdr. Land, dels Frugt- og Køkkenhave, dels Eng, og de nærmeste Omgivelser byder saaledes Muligheder for sunde og fornøjelige Friluftssysler. Til Fodboldplads er lejet en Mark tæt ved Skolen. En Tennisklub har anlagt to Baner overfor Skolen, hvortil Skolens Elever har Adgang mod halvt Kontingent. Om Sommeren gøres der af og til Badeture til Store Bælt. Fritiden tilbringes, saa vidt muligt, i det fri; om Søndagen foretages der jævnlig længere Spadsereure af Lærere og Elever i Forening; en Del af Drengene dyrker ivrigt Tennis eller Fodbold eller begge Dele. I Vintertiden har Hr. With to Gange ugentlig læst højt om Aftenen.

D. 17de Maj ifjor havde Drengene fra Skolen Fodboldkamp i Nyborg med Elever fra Nyborg Realskole. Hesselager sejrede. Søndag d. 21 Juni havde Kostskolen Skovtur til Kajberg Skov ved Nyborg. D. 2 Septbr., »Skolens Fødselsdag«, gaves der fri Kl. 12, og alle Elever og Lærere foretog i her-

ligt, stille Sommergejr en fornøjelig Spadseretur gennem Purreskov ned til Store Bælt. Søndag d. 20de Decbr. gav nogle af Kosteleverne en lille dramatisk Forestilling, hvortil Skolens Elever og deres Forældre var indbudte. Der opførtes Hertz's »Skriftemaalet« samt »Store Bededags Aften«. Fastelavnsmandag slog Kosteleverne Katten af Tønden. Søndag d. 24de Januar foretog Kostelever og Lærere en Tur til Broholm, hvor vi under Kammerherre Sehesteds kyndige og elskværdige Vejledning besaa det arkæologiske Museum.

Det daglig Liv leves efter følgende Plan:

Kl. 7	(Decbr.—Febr. 7 ¹⁵)	vækkes Eleverne.
- 7 ²⁰	(— 7 ³⁵)	Morgente.
- 7 ⁴⁵	(— 8)	Morgensang.
- 7 ⁵⁰	(— 8 ⁵)	til 1 ⁵⁰ Skoletimer.
- 9 ⁴⁰ —10		Frokost.
- 2 ¹⁰		Middagsmad.
- 2 ⁴⁵ —4 ⁴⁵		Fritid.
- 4 ⁴⁵		Kaffe.
- 5		Lektielæsning.
- 7 ³⁰		Aftensmad.
- 9 ³⁰		Aftensang. Sengetid.

IV—V Klasses Elever læser Lektier paa Værelset de yngre samlede under Tilsyn af en Lærer.

Kostskolen og Hjemmene.

DEN dobbelte Opgave, Kostskolen har sat sig: ikke blot at være en Skole, men ogsaa et Hjem med Hjemmets Pligter overfor de Drengene, der betros den, er ikke i alle Tilfælde lige let at løse. Opdragelse er altid vanskelig, selv for Forældre i Forholdet til deres egne Børn. — »en Kunst, som sjælden voksne Folk forstaa.« Men Vanskeligheden bliver for Kostskolen ligesom mangfoldiggjort: hver ny Elev er et nyt Fænomen, ikke blot fordi den ene Natur altid er forskellig fra den anden, men ogsaa fordi det Hjem, den Opdragelse, hvorfra Drengen kommer, allerede har sat sit Præg paa ham. Hvert Hjem har sin Aand, sin Tone, som Skolen ofte ikke kender, saalidt som den kender Forældrenes Maade at opdrage paa, — eller blot deres Evne til at opdrage. Det gælder for Skolen at begynde der, hvor Barnet er, at faa fat paa den rette Maade. Thi det kan ikke noksom betones: Kostskolen ønsker at være noget mere end en »Pension«, at yde mere end Undervisning, Kost og Værelse; den vilde ogsaa søge at forstaa sine Drengene, skabe de bedst mulige Betingelser for deres aandelige Vækst.

Det er da selvfølgelig, at Skolen fra først af maa søge flittig Forbindelse med Hjemmet og skaffe sig Oplysning om de Børn, den skal tage imod, lære at kende de Opdragsvilkkaar, de hidtil har levet under. Men skal den kunne magte sin Gerning, maa den ogsaa fra første Færd møde Tillid fra Hjemmets Side; den maa føle, at Hjemmet tager

Skridtet fuldt ud. Det er altid for Forældre en stor Beslutning, der skal tages, naar Drengen skal sendes fra Hjemmet, — her ses helt bort fra de Tilfælde, hvor uheldige Forhold i Hjemmet, maaske Hjemmets Opløsning, helt eller delvis, umuliggør Børnenes Forbliven hjemme, — det kan være svært at slippe sit Barn ind under fremmedes Ansvar og fremmed Paavirkning. Ikke blot det Spørgsmaal kan ængste, om det nu faar den rette Røgt og Pleje, legemligt og sjæleligt, eller om Skolen nu bedømmer Barnet rigtigt; dybest ligger maaske, i alt Fald hos Mødrene, Frygten for at miste Barnet. Men i den Forstand hverken vil eller kan Kostskolen tage Børnene fra Hjemmene. Den kan kun blive det næstbedste. Den, der har dybe Rødder i et godt Hjem, vokser aldrig fra det, selv om han kan vokse ud af det. Det har i denne Henseende mindre at sige, om man forlader sit Hjem som Barn eller som voksen.

Uden hel og ubetinget Tillid fra Hjemmets Side bliver Kostskolens Arbejde særlig vanskeligt, maaske umuligt. Er der paa den ene eller den anden Maade nogen Vanskelighed forbundet med en Drengs Undervisning eller Opdragelse, vil der næppe naas noget Resultat, hvis Skolen — og Drengen — ikke helt igennem føler, at Hjemmet har fuld Tillid til den. Hvilken Vanskelighed for Opnaaelsen af virkelige Resultater der kan flyde af manglende Støtte fra Hjemmets Side, er maaske ikke alle klart. Den fandtes næppe eller følte dog mindre i Kostskolernes første Tid, da deres Elever for en stor Del var særlig vanskelige Dreng eller Børn fra opløste eller, ideelt set, forulykkede Hjem. Nu er Forholdet noget anderledes; Børn fra saadanne Hjem er ikke mere i Flertal paa Kostskolerne. Naar disse i stedse større Grad har deres Berettigelse, beror det paa den Aar for Aar stigende Tilbøjelighed til at sende Børnene bort fra de store Byer, bort fra de Hjem, der præges af det travle Forretningstiliv eller af den forcerede Selskabelighed, til landlige og rolige Forhold.

Det skal indrømmes, at Forældre, der sender Sønnen bort fra Hjemmet til Kostskolen, gør et vigtigt Skridt, der kræver Overvindelse og koster Overvejelse, og at de maa forlange stærk Ansvarsfølelse og megen Kyndighed hos dem, de betror ham til. Men saa meget mere Grund er der da til at pege paa Betydningen af, at Hjem og Kostskole for staar hinanden helt og kommer i det rette Forhold til hin anden.

Den nye Skolelov.

DEN Omdannelse af Latin- og Realskolerne, som fastsattes ved *Loven om højere Almenskoler* af 24de April 1903, begyndte allerede efter Sommerferien 1903, da der ved alle Skoler af nævnte Art oprettedes en *1ste Mellemskoleklasse*. Efter Sommerferien 1904 findes altsaa 1ste og 2den Mellemskoleklasse, men derimod ikke nogen 1ste Latin- og Realklasse, som for sidste Gang eksisterer i indeværende Skoleaar. De Elever, som i Aar har været i 1ste Latin- og Realklasse, føres videre efter den gamle Ordning, samtidig med, at nuværende 1ste Mellemskoleklasse føres frem efter den nye. I de følgende Aar kommer 3die og 4de Mellemskoleklasse til, og 2den og 3die Latin- og Realklasse forsvinder.

Det fremtidige Navn for den højere Skole, der nu benævnes »Latin- og Realskole«, er *højere Almenskole*. Navnet skal betegne dens Maal: at give en fælles, almindelig højere Skoledannelse som Forberedelse enten til praktisk Faguddannelse eller til Universitetet. Der er i Fremtiden ingen særlig »Realafdeling« og ingen »Latinafdeling«. Først ved 15-Aars Alderen træffes Bestemmelse om, hvorvidt en Dreng eller Pige skal være Student eller ej; indtil da er Undervisningen ens og fælles for alle. Den egentlige Forberedelse til Studentereksamen varer kun 3 Aar.

Den fuldstændige højere Almenskole omfatter *Mellem-skolen* (4 Klasser) og *Gymnasiet* (3 Klasser). For dem, der, uden at ville være Studenter, ønsker en videregaaende Un-

dervisning, naar de har gennemgaaet Mellemskolen, indrettes en eet-aarig *Realklasse* med en afsluttende Eksamen.

I 1ste Mellemskoleklasse optages Børn i 11-Aars Alderen uden andre Forudsætninger end dem, der kan forlanges af flinke Børn i Folkeskolen paa nævnte Alderstrin (der kræves altsaa ikke Forkundskaber i Sprog). Særlig Vægt lægges der paa, at de er flinke i Dansk og Regning. De føres saa gennem 4 Mellemskoleklasser til *Mellemskoleeksamen*. *Latin* og *Fransk* kan først læses i øverste Mellemskoleklasse. Latin er ikke mere *nødvendig* for den, der vil være Student, og Fransk *kræves* ikke læst før i de tre Gymnasielklasser.

Den fremtidige Mellemskoleeksamen (som afholdes første Gang i Sommeren 1907, samtidig med, at den gamle Præliminæreksamen afholdes sidste Gang) bliver kun en *Aarsprøve* og kommer ikke ganske til at svare til Præliminæreksamen; den tages jo ogsaa et Aar tidligere, idet 4de Mellemskoleklasse svarer til 3die Latin- og Realklasse. Men, som alt nævnt, de, der ønsker det, kan fortsætte i den eet-aarige Realklasse og afslutte med en *Realeksamen*, der nærmest kommer til at svare til den nuværende Præliminæreksamen.

Der er fremsat meget forskellige og modstridende Mening om denne nye Skoleordning. Nogle betragter den — under højst forskellige Synspunkter — som et tvivlsomt Fremskridt; andre anser den for betydelig bedre end den gamle. Først Erfaringen vil vise, hvorledes Mellemskolen og Gymnasiet vil virke dels i Opdragelsen, dels som Forskole til det praktiske Liv og til Universitetsstudierne. For de fleste synes det dog klart, at den nye Ordning paa visse Punkter maa betegne et Fremskridt.

Det betones udtrykkeligt, at Mellemskolen er en *Barne-skole*, saa at dens Undervisning ikke fra først af skal tage Sigte paa et Eksamensmaal, der skal være naaet ved 15—16-Aars Alderen, med Fordring om en bestemt afmaalt, ophobet Kundskabsmasse, men Undervisningen skal drives i Overens-

stemmelse med Barnenaturens Krav og Trang paa de forskellige Trin. Den afsluttende Eksamen, Mellemskoleeksamen (ved 14—15-Aars Alderen), er en Aarsprøve σ : den skal ikke saa meget vise, hvad Eleven i de sidste 3—4 Aar har faaet samlet af Detailkunderskaber i de forskellige Fag, som hvilken Modenhed og Udvikling der i det hele er naaet.

En stor Fordel er det endvidere, at der ikke mere allerede ved 12-Aars Alderen skal træffes Valg mellem »Realinien« og »den studerende Retning«, et Forhold, som ofte har ført til Fejlgreb. For Fremtiden bestemmer man først ved 15-Aars Alderen (ved Udgangen af Mellemskolen), om man vil »studere«.

De vanskelige Sprog, Græsk, Latin og Fransk fjernes fra Mellemlklasserne, og optages først i en senere Alder, hvor Tilegnelsen vil falde lettere, og lil Gengæld kan Fag som Dansk, Engelsk, Tysk, Regning trækkes mere i Forgrunden, ligesom der gives nogen Undervisning i Sundhedslære og elementær Kemi.

Endelig maa det nævnes, at der, saavidt man kan skønne, vil blive givet den enkelte Skole stor Frihed med Hensyn til Arbejdsmaade og saaledes levnet Plads for Udvikling af personligt Særpræg.

Eleverne.

Skolen har i sit 3die Aar haft 64 Elever. I Løbet af Aaret er 2 udgaaede for at komme i Smedelære, 2 for at komme i Handelslære, 1 er flyttet fra Egnen, 1 bestod ikke IV Klasses Halvaarsprøve i Januar og ophørte derefter med Skolegangen. Kostelevernes Navne er mærkede ved et K.

Forberedelsesklassen:

Anna Andersen (Bøgesø) (Husmand A., Norup).

Ellen Andersen (Forpagter A., Tangaa Mølle).

Mary Andersen (do.).

Kaj Møller (Pastor M., Langaa).

Mathilde Rasmussen (Dyrlæge R., Hesselager).

Ulla Wellendorf (Forpagter W., Broholm).

1. Mellemskoleklasse:

Niels Dinesen (Gaardejer D., Taarup).

Valdemar Hansen (Politiassistent H., Hesselager).

Johannes Larsen (Direktør L., Hesselager).

Johannes Møller (Pastor M., Langaa).

Kristen Nielsen (Købmand N., Hesselager).

Carl Rasmussen (Dyrlæge R., Hesselager).

Marie Elisabeth Wellendorf (Forp. W., Broholm).

I Klasse:

Studerende Afd.:

Holger Bæk (Skolebest. B.).

* Ebba Kofoed-Hansen (Kapt. K.-H., Kbhvn.).

Gunnar Wellendorf (Forp. W., Broholm).

Realafdel.:

Anna Andersen (Forp. A., Tangaa).
 Otilia Christiansen (Slagterm. C., Hesselager).
 Karl Fr. Klausen (Plejef. Tømrem. Christensen, Nyborg).
 Emil Lange (Fabrikant L., Kongshøj).
 Poul Mogensen (Forpagter M., Juulskov).
 Aage Møller (Pastor M., Langaa).
 Harald Nielsen (Forretningsfører N., Nyborg).
 Aage Nielsen (Lærer N., Kullerup).
 Johannes Rasmussen (Karelmager R., Vejstrup).
 Leo Rasmussen (Malermester R., Langaa).
 Ebba Wellendorf (Forp. W., Broholm).

II Klasse:

Studerende Afd.:

Aage Hastrup (Afd. Læge H., Kbhvn). K.
 Christian Hempel (Læge H., Kolding). K.
 Aage Møller (Pastor M., Følleslev p. Sjælland).
 Jens Toftegaard (Snedkerm. T. Langaa).

Realafdel.:

Oluf Bang (Pastor B., Thorstrup ved Varde). K.
 Karen Bruun (Postmester B., Nyborg).
 Svend Bruun (do.).
 Ejnar Engbæk (Branddirektør H. P. Nielsen, Oure)
 * Knud Hansen (Afd. Kbm. H., Nyborg).
 Ove Hansen (Forpagter H., Søby Søgaard).
 * Niels Peter Nielsen (Skibsfører N., Nyborg).
 Christian Wilhjelm (Gaardejer W., Hesselager).

III Klasse.

Studerende Afd.:

Henrik Bæk (Skolebest. B.).
 Oluf Bille Brahe (Baron B. B., Fraugdegaard).
 ** Hans Chr. Hagedorn (Kaptajn H., Kbhvn.). K.
 Viggo Mønsted (Lærer M., Hesselager).
 Georg Petersen (Apoteker P., Svendborg).

Realafdel.:

- * Erik Bloch (Kaptajn B., Odense). K.
- Caroline Bruun (Postmester B., Nyborg).
- Aage Bruun (do.).
- Svend Helweg (Driftsbestyrer H., Vejle). K.
- Axel Larsen (Direktør L., Hesselager).
- * Ove Michelsen (Apoteker M., Svendborg).
- Frederik Nielsen (Forretningsfører N., Nyborg).
- (Agnete Kofoed-Hansen har deltaget i Undervisningen i enkelte Fag.)

IV Klasse.

Studerende Afd.:

- Hans Hansen (Lærer H., Gudbjærg).
- Kaj Husen (Amtsvevinspektør H., Svendborg).
- Holger Nielsen (Uldspinder N., Langaa).
- Jens Peter Rasmussen (Træskomand R., Oure).
- Svend Hugo Rosenthal (Grosserer R., Svendborg). K.
- Hans Wulff (Afd. Grosserer W., Kbhvn.). K.

Realafdel.:

- Gordon Frandsen (Pastor F., Frørup).
- Carl Jensen (Stift. Grosserer Segelecke, Kbhvn.). K.
- Georg Koble (Købmd. K., Hesselager).
- Lars Larsen (Direktør L., Hesselager).
- Karl Madsen (Sparekasseform. M., Vejstrup).
- * Ernst Schalburg (Kapt. S., Nyborg).
- Carl Suhr (Particulier S., Nyborg). K (siden Nytaar).

* betyder: udgaaet i Aarets Løb.

** — indkommet i Aarets Løb.

Undervisningen.

Skolen forbereder til *Mellemskoleeksamen, Præliminær-eksamen, Fjerde Klasses Hovedeksamen og Studentereksamen.*

Hver Uge faar Eleverne deres Karakterbøger med hjem. Karaktererne er dog mere *Flids*-Karakterer end Standpunkts-karakterer, og der gives derfor tre Gange aarlig skriftlige *Vidnesbyrd*, hvori Skolen uforbeholdent udtaler sig om Elevernes Standpunkt i de forskellige Fag og Forhold i Skolen i det hele. IV—V Klasse faar ikke Karakterer.

Lærerkæfterne.

H. BÆK: Dansk III—IV, Engelsk II—IV.

Hr. cand. mag. J. BACH: Latin III—IV, Græsk III, Tysk III—IV, Fransk III, Engelsk I.

Hr. eks. Lærer V. LÆSSØE-ENGBERG: Naturhistorie Forbkl.—IV, Geografi Forbkl. samt III—IV, Regning Forbkl.—II, Skrivning I—II, Sang Forbkl.—1. Mellemskkl.

Hr. Premierltn. P. DALSAGER: Matematik I—IV, Fysik III—IV, Regning III—IV, Tegning Forbkl.—I, Gymnastik Forbkl.—1. Mlsk.

Hr. cand. theol. OTTO SCHRØDER, Skolens Inspektør: Religion 1. Mlsk.—IV, Historie I, Geografi I, Latin I—II. Dansk 1. Mlsk., Skrivning 1. Mlsk.

Hr. cand. mag. G. WITH: Historie II—III, Fransk I—II og IV, Tysk 1. Mlsk.—II, Dansk I—II.

Hr. Pastor A. C. MØLLER: Historie 1. Mlsk. og IV, Geografi 1. Mlsk. og II.

Hr. Gymnastiklærer V. HANSEN: Gymnastik I—IV.

Hr. Lærer C. SØRENSEN: Sang I—III.

Fru CHR. SØRENSEN: Religion, Historie og Dansk i Forbkl.

Fru B. BÆK: Haandarbejde i Forbkl.—1. Mlsk., Skrivning i Forbkl.

Aarets Arbejde.

Forberedelsesklassen.

Dansk (6 Timer). Oplæsning i Matzens Læsebog Nr. 3. Af Digtene er »Plejebarnet«, »Flugten til Amerika« og »Hr. Mikkel« lærte udenad. Olaf Langes Sproglære benyttet til Indøvelse i Ord- og Sætningslære (Stkr. 1—12). Diktat (Boysens Retskrivningsøvelser Stkr. 1—100) og enkelte Genfortællinger.

Religion (2 Timer). Bibelhistorien gennemgaaet efter Chr. Møllers lille Bibelhistorie (med nogle Forbigaaelser). Nogle Jule-salmer, Morgen- og Aftensange lærte.

Historie (2 Timer). Fædrelandshistorien væsentlig mundtlig gennemgaaet med Joh. Ottosens lille Bog som Ledetraad, ved de vigtigste og lettest fattelige Begivenheder er der særlig dvælet.

Geografi (2 Timer). Med Benyttelse af Lyngbys Lærebog er paa Grundlag af Kortet gennemgaaet Danmark med Bilande samt Norge og Sverrig. Europas Lande og Hovedstæder.

Naturhistorie (2 Timer). Pattedyr og Fugle efter Balslevs »Dyrenes Naturhistorie«. Nogle af de mest kendte Blomsterplanter gennemgaaede uden Benyttelse af Bog.

Regning (4 Timer). De fire Regningsarter med benævnte og ubenævnte Tal indøvede og anvendte paa lette Opgaver i Regula-detri. Endvidere er indøvet Addition og Subtraktion af alminde-lige Brøker samt givet Kendskab til Decimalbrøker og deres Be-handling. Hjemmeopgaver hver Uge.

Tegning (2 Timer). Tegning efter Vaser og andre lettere Mo-deller, Blomster o. s. v.

Skrivning (2 Timer) efter Lærerindens Forskrift.

Haandarbejde (2 Timer). Der er lagt Vægt paa at indøve Eleverne i praktiske Haandarbejder (Strikning, Linnedsyning). Julegaver er syede paa Skolen.

Forberedelsesklassen har ikke haft særlige *Sangtimer*, men der er daglig sunget i Timerne.

1ste Mellemskoleklasse.

Dansk (5 Timer). Matzens Læsebog Nr. 4. Paa en god og forstaaende Læsning er der arbejdet ikke alene ved Højtlesning af Børnene, men ogsaa ved Læsning for Børnene og ved at lede dem til selv at bemærke og forklare de nye Ord. Diktatstil mindst een Gang om Ugen. For at faa Stilene fejlfri er der kun dikteret meget lette Stykker, enkelte sværere er forud gennemgaaede. Genfortællingsstil een Gang om Ugen; enkelte Gange Fristile. Grammatik er indøvet gennem Analyse og selvavede Eksempler, dog kun det mest elementære af Ordklasserne og Sætningslæren. Olaf Langes Sproglære brugt ved Repetition. Enkelte Vers lærte udenad.

Religion (2 Timer). Efter Chr. Møllers lille Bibelhistorie gennemgaaet og læst Jesu Kristi Historie og lidt af Apostelhistorien. I enkelte Timer samtalt med Børnene f. Eks. om Kirkeklokken, Bibelbogen og vore Salmedigtere. Enkelte Salmer lærte.

Historie (2 Timer). Ottosens Børnenes Verdenshistorie fra Folkevandringen til 1870.

Geografi (2 Timer). Lyngbyes Geografi. De fremmede Verdensdele. Ved den mundtlige Gennemgang særlig Vægt lagt paa de ejendommelige Naturforhold og etnografiske Forhold.

Naturhistorie (2 Timer). V. Balslevs Naturhistorie: Mennesket, Insekter, Edderkopper, Krebs, Orme, Bløddyr, Straaledyr. De vigtigste Blomsterplanter gennemgaaede uden Benyttelse af Bog.

Regning (4 Timer). Alb. Svendsens Regnebog f. Mellemskolen I. Der er stadig lagt stor Vægt paa Hovedregning. 3 à 4 ugentlige Hjemmeopgaver.

Tysk (5 Timer). I Ingerslevs og Vibæks tyske Begynderbog læst og repeteret S. 1—92; den dertil hørende Grammatik gennemgaaet. Ca. 40 skriftlige Opgaver (Afskrivning, Diktat, grammatiske Øvelser) paa Skolen eller hjemme.

Skrivning (2 Timer). Som Forbkl., desuden Maling med Vandfarve.

Haandarbejde (2 Timer). Som Forbkl.

I Latin- og Realklasse.

Dansk (3 Timer). Oplæsning af Prosa og Poesi i H. Bæks Læsestykker. For Eleverne er læst M. Pontoppidans »Odysseus's Rejser og Eventyr«, »Tom Browns Skoledage« samt udvalgte Stykker af Kiplings »Havets Helte« samt af Egil Skallegrimmssons Saga. Grammatik efter Bæks 50 Paragraffer (§ 1—35), Analyse i Læsebogen. Særlig Vægt lagt paa Indøvelse af den enkelte Sætning. En Stil om Ugen, hvortil Kladden er udarbejdet paa Skolen under Lærerens Vejledning, afvekslende Genfortællinger og Stile af historisk, naturhistorisk og geografisk Art; enkelte friere Opgaver (En uartig Dreng — En Hundehvalps Historie — En Bondegaard og Livet deri, sidstnævnte Stil med Illustrationer). C. 20 Diktatstile, særlig til Indøvelse af Tegnsætningen. Realafdelingen en ugentlig Time Afskrivning efter læste Stykker i Læsebogen. Enkelte Sange lærte udenad.

Religion (2 Timer). Efter Assens' Bibelhistorie gennemgaaet Jødefolkets Historie. Desuden uden Brug af Lærebog gennemgaaet Kirkeaarets Festdage, Fadervor, Forsagelsen og første Artikel i Trosbekendelsen. Enkelte Salmer i Tilknytning dertil lærte udenad.

Historie (2 Timer). Oldtidens Historie er gennemgaaet, særlig udførlig Romerrigets. Blochs større Lærebog I brugt til Hjælpemiddel.

Geografi (2 Timer). Med Dahlbergs større Lærebog som Hjælpemiddel gennemgaaet Asien, Afrika og Amerika. Under Gennemgangen særligt behandlet Naturfolkernes Liv og enkelte Punkter af Jordens Udviklingshistorie.

Naturhistorie (2 Timer). Efter Boas' Zoologi Mennesket og Pattedyrene. Efter Poulsens Botanik Frikronbladede og Helkronbladede.

Regning (2 Timer). Meiers Regnebog II. Brøkgregning repeteret, Decimalbrøk og Reguladetri.

Matematik (4 Timer). De fire Regningsarter og lidt om Ligninger af 1ste Grad med een ubekendt, til Dels efter Jul. Petersens Aritmetik I. Sammes Geometri forfra til Konstruktioner.

Latin (6 Timer). Hauchs Læsebog I Stkr. 1—100. Under sidste Repetition 1 Stil ugentlig.

Engelsk (4 Timer). Jespersens Begynderbog I læst og det meste repeteret. Derefter »Books for the Bairns« Nr. 52 (Fairy Tales from China) og Nr. 56 (Fairy Tales from India) S. 1—29. Stoffet dels oversat, dels genfortalt, og Eleverne ovede i at for-

klare de engelske Ords Betydning paa Engelsk. De vigtigste Punkter af Grammatikken gennemgaaede mundtlig. Hyppige skriftlige Øvelser. dels Afskrivning, dels Diktat og Oversættelse af lette Sætninger til Engelsk.

Tysk (3 Timer). Sarauws Læsebog II gennemgaaet, første Halvdel derefter repeteret. Kapers Stiløvelser for Begyndere Stkr. 1—22 læste og repeterede. Kapers Skema til den tyske Formlære. Der er skrevet enkelte Stile paa Skolen. For Eleverne er af og til læst lettere tyske Smaafortællinger op.

Fransk (3 Timer). Jungs Læsebog for Begyndere S. 1—42 læst og repeteret. Efter Oluf Nielsens Grammatik det væsentligste af regelmæssige og uregelmæssige Verber samt Talordene. C. 25 franske Diktater.

Skrivning (1 Time, Ikke-Sangerne 2 T.). Der er lagt Vægt paa at uddanne Haandskriften.

Tegning (1 Time). Maling efter Blomster, udstoppede Fugle m. m., Perspektiv og Skyggelægning.

II Latin- og Realklasse.

Dansk (3 Timer, Realafd. 4 T.). Oplæsning i H. Bæks Læsestykker. For Klassen er læst Holbergs »Maskeraden«, Oehlenschlägers »Axel og Valborg« og »Tordenskjold«, Hostrups »Genboerne«. Af Klassen er læst Heibergs »Syvsoverdag«. — Grammatik efter Bæks 50 Paragraffer, Analyse efter Læsebogen og O. Langes Øvelsesstykker. — En Hjemmestil om Ugen, hvortil Kladden er udarbejdet paa Skolen under Lærerens Vejledning (Genfortællinger, beskrivende og fortællende Opgaver, desuden enkelte friere, som f. Eks. En kedsommelig og ubehagelig Dag — En gammel Hests Livserindringer — En Tokrones Oplevelser — Somanden fortæller — Hvordan jeg tænker mig, at Verden ser ud Aar 2000); ca. 25 Diktatstile. — Realafd. har i en Særtime lært nogle Digte udenad, analyseret i O. Langes Bog, samt læst op i Læsebogen og Fritz Reuters »Fra Napoleonstiden«. 1 Time ugentlig Afskrivning.

Religion (2 Timer). Efter Assens' Bibelhistorie gennemgaaet og læst Jesu Kristi Historie til Jesu Opstandelse. Desuden mundtlig gennemgaaet det samme som i I Kl., dog noget mere indgaaende.

Historie (2 Timer). Den sidste Del af Oldtiden (fra Graccherne) samt Middelalderen efter Bloch. Middelalderen repeteret.

Geografi (2 Timer). Efter Dahlbergs større Lærebog gennem-

gaaet Holland, Belgien, Frankrig, Schweitz, Alperne, Sydeuropa og Asien. En Del af Hukommelsesstoffet forbigaaet, og til Gengæld er der i langt større Grad end i Bogen lagt Vægt paa alle Forhold, som er ejendommelige for Landene og betingende for Folkenes Levevis.

Naturhistorie (2 Timer). Efter Boas: Fugle, Krybdyr, Padder og Fisk. Efter V. A. Poulsen: Slægtskabslære til Kronløse (S. 66 til 120) samt de Liljebloomstredes Orden (S. 138 til 143).

Matematik (4 Timer) Jul. Petersens Geometri forfra til ligedannede Figurer, sammes Aritmetik I (med enkelte Forbigaaelser) forfra til »Uendelig og Ubestemt«.

Regning (2 Timer). Meiers Regnebog II. Decimalbrøk og »Blandede Opgaver«, § 9 og 10.

Latin (4 Timer). Hauchs Læsebog I, Stkr. 121-50. Cæsars Gallerkrig III Bog og IV Bog 1-10. Iversens Stiløvelser, Stkr. 1-50 mundtligt, desuden en Hjemmestil om Ugen. I Madvigs Grammatik repet. Formlæren og af Syntaksen enkelte Paragraffer læste.

Engelsk (4 Timer). Jespersens Begynderbog II (med nogle Forbigaaelser) gennemgaaet og delvis repeteret. Oplæsning, Oversættelse, Gengivelse paa Engelsk. Enkelte Vers udenad. Efter Rosings Grammatik: Talord og Verber. De skriftlige Øvelser har bestaaet i Afskrivning, Diktatstil, smaa Genfortællingsstile (med Benyttelse af L. Jacobsens »Engelske Øvelser«).

Tysk (3 Timer). Skouboes Læsebog for Mellemlklasserne S. 1-63 læst og repeteret. Kapers Stiløvelser for Begyndere, Stkr. 1-38 læste og repeterede. Efter Kapers Grammatik det væsentligste om Substantiver, Adjektiver, Pronominer, Talord og usammensatte Verber.

Fransk (3 Timer). Jungs Læsebog for Begyndere, S. 43-83 læst og repeteret. Michelsens Stiløvelser I, Stk. 1-27. Oluf Nielsens Grammatik: Pronominer (ikke de ubestemte) og Verber. 25 franske Stile paa Skolen.

Skrivning. Som I Klasse.

III Latin- og Realklasse.

Dansk (2 Timer, Realafdel. 3 Timer). Den nordiske Gudetro mundtlig i Hovedtræk, derefter den græske paa Grundlag af H. Bierings græsk-rom. Mytologi. Vølsungernes Saga i Uddrag. Udvalgte Stykker af de homeriske Digte. — Af Literatur er gennemgaaet: Oehlenschlägers »Vaulundurs Saga« og »Værin-

gerne i Miklagard«, Holbergs »Erasmus Montanus«, Blichers »Røverstuen«, Hostrups »Tordenvej« (læst for Klassen) J. Lies »Den fremsynte« m. m. — En Stil ugentlig, desuden nogle Diktatstile.

Realafdelingen har i en ugentlig Særtimer haft Grammatik (50 Paragraffer repet.) og Analyse samt læst Chr. Winthers »Ringens Indskrift« og Goldschmidts »Den flyvende Post«.

Religion (1 Time). I Ny Testamente læst Apostlenes Gerninger med udførlig Behandling af Hovedpunkterne, særlig Pauli Liv og Gerning blandt Hedningerne. Derefter i Foredragsform behandlet Kirkens Historie, særlig Martyrhistorien og enkelte fremragende Skikkelsers Levnedsløb, f. Eks. Origenes, Ambrosius, Krysostomos og Frans af Assisi.

Historie (2 Timer, Realafd. 3 Timer). Blochs Læsebog II fra Luther til den franske Revolution læst og repet. Realafdelingen i en Særtimer: Oldtiden efter Bloch I.

Geografi (2 Timer). Dahlbergs større Lærebog: Sydeuropa, Asien, Afrika, Amerika og Australien.

Naturhistorie (2 Timer). Boas' Zoologi fra Insekter Bogen ud. Efter Poulsens Botanik kronløse, enkimbladede, nøgenfrøede, blomsterløse Planter.

Matematik (4 Timer). Hele Jul. Petersens Geometri. Sammes Aritmetik til Annuiteter.

Regning (2 Timer). Knud Christensens Regnebog forfra til »Sammensat Rentesregning«.

Fysik (Den matem.-naturv. Retning, 2 Timer). Prytz's Naturlære: Varme, Magnetisme og Elektricitet.

Latin (6 Timer). Cæsars Gallerkrig III 22—29 og IV. Ovid: Verdensaldrene, Deucalion og Europa. Madvigs Syntaks læst og repeteret og under Læsningen stadig benyttet til Henvisning. Mundtlige Stiløvelser efter Iversen. 1 Hjemmestil om Ugen.

Græsk (den sproglige Retning, 5 Timer). Hudes Elementarbog til Verberne paa —mi. Xenophons Anabasis, Hudes Udgave. S. 1—8. Bergs og Hudes Grammatik til Verberne paa —mi; desuden er de forekommende uregelmæssige Verber indøvede.

Engelsk (4 Timer). Brekkes Læsebog for Mellemlklasserne. S. 1—116 (Versene forbigaaede) læst og repet. Til kursorisk Læsning er benyttet »Books f. the Bairns« Nr. 65—96 (Uncle Tom's Cabin). Rosings Grammatik to Gange gennemgaaet. Afskrivning, Diktat; i den sidste Halvdel af Skoleaaret en ugentlig Version (Stykker af det læste) og en ugentlig engelsk Genfortællingsstil (med Benyttelse af L. Jacobsens »Engelske Øvelser«).

Tysk (3 Timer). Skovboes Læsebog, ialt 78 Sider. Kapers

Formlære repet., nogle Punkter af Syntaksen gennemgaaede under Læsningen. Kapers Stiløvelser for Begyndere, Stkr. 52—107 mundtlig. De ikke fransklæsende en Stil ugentlig paa Skolen.

Fransk (3 Timer). Jungs Læsebog for Mellemklasserne, S. 1—18, 63—116. Oluf Nielsens Grammatik: Substantiver, Adjektiver, Talord, Verber. Michelsens Stiløvelser, Stkr. 10—52, de fleste Stykker skrevne paa Skolen.

IV Latin- og Realklasse.

Dansk (2 Timer. Realafd. 3 Timer). Ewald: »Fiskerne«. Wessel: »Kærlighed uden Strømper«. Baggesen: »Ja og Nej«. Afsnit af »Labyrinten«. Heiberg: »Aprilsnarrene«. Nogle Folkeviser. Paludan-Müller: »Adam Homo« (i Uddrag). Desuden et Par tidligere læste Værker atter gennemgaaede. H. Bæks »Danske Digtene« delvis gennemgaaet. 1 Stil om Ugen. Enkelte Diktater.

Realafdelingen i en ugentlig Særtimer Analyse med Benyttelse af Alb. Svendsens »Øvelseseksempler«. Senere Bæks »50 Paragraffer« repeterede. Endvidere Repetition af tidligere læst Literatur.

Religion (1 Time). Som III Klasse, dog er enkelte Hovedpunkter mere indgaaende behandlere.

Historie (2 Timer, Realafd. 3 Timer). Efter Bloch læst og repeteret Oldtiden og Begyndelsen af Middelalderen (til Araberne inkl.), Tiden fra Hohenstaufernes Fald til Middelalderens Slutning og Nordens Historie forfra til Valdemar Sejrs Død. Realafdelingen desuden Reformationen samt den nyeste Tid fra den franske Revolution. Efter Munchs mindre Lærebog i Samfundskundskab gennemgaaet Statsstyrelsen, Embedsstand og Kommunalstyrelse, Skatter og Finanser samt det økonomiske Liv i Samfundet.

Geografi (2 Timer). Efter Dahlberg læst den fysiske og matem. Geografi (S. 1—18). Hele Pensumet repeteret.

Naturhistorie (2 Timer). Hele Pensumet gennemgaaet efter Boas' og Poulsens Bøger.

Matematik (4 Timer). Hele Eksamenpensumet gennemgaaet og atter repet. efter Jul. Petersens Bøger. Lomholts Eksamensopgaver. 6 ugentl. Hjemmeopgaver.

Regning (2 Timer). Lomholts Eksamensopgaver. 2 ugentl. Hjemmeopgaver.

Fysik (3 Timer). Hele Prytz's Naturlære gennemgaaet og repeteret.

Latin (7 Timer). Cæsars Gallerkrig IV læst og repet. I repet. Ciceros Taler mod Catilina. Ovid: Verdensaldrene. Deucalion, Europa, Cadmus, Lycierne. Vergils Æneide II, 1—250. Madvigs Syntaks repet. 2 Gange 1 Time ugentlig mundtlig Stil efter Iversens Stiløvelser, i Regelen 1 Hjemmestil om Ugen.

Engelsk (4 Timer). Brekkes Læsebog for Mellemlklasserne, S. 118—84 repet. Derefter S. 184—281 (Bogen ud) læst og repet. (Digtene forbigaaede). Til kursorisk Læsning er benyttet Carl Kalisch: Engelske Noveller, 1. Hefte. En Version om Ugen efter Nissens Opgaver til engelsk Version. Boysens engelske Digte læste og delvis repeterede. Grammatik efter Rosings Formlære. Syntaks efter Diktat.

Tysk (3 Timer). Skovboes Læsebog, S. 87—152, 202—22. 238—58. Desuden repet. S. 63—69, 76—87. Kursorisk og Maanedslæsning i Hauffs Märchen (Cottaudgaven). Kapers Grammatik og Syntaks, af Kapers Stiløvelser for Mellemlklasserne udvalgte Stykker gennemgaaede. De ikke fransklæsende en Skolestil om Ugen.

Fransk (3 Timer). Jungs Læsebog for Mellemlklasserne, S. 29—63 og 116—96 samt Emile Souvestre: »Le cousin Pierre« (Velhagen & Klasing) S. 80—109. Til Maanedslæsning er benyttet Mme de Bawr: »La pièce de cent sous«, kursorisk er læst »L'aveugle de Clermont (Velhagen & Klasing) samt 50 S. af Erckmann-Chatrian: »L'ami Fritz«. Oluf Nielsens Grammatik repet. I Michelsens Stiløvelser I Stkr. 28—46 repet.

Ved *Geografiundervisningen* er i alle Klasser stadig benyttet Wüstenbergs Linoleumskort til Paategning med Kridt samt Langes og Wüstenbergs Udfyldningskort.

Gymnastikundervisningen er ledet i Overensstemmelse med den af Ministeriet autoriserede Haandbog. Eleverne er underviste i 3 Hold: Forbkl. — 1. Mellsk., I—II Kl. og III—IV. Naar Vejr og Aarstid har tilladt det, er der spillet Fodbold i Timerne.

Sang. Undervisningen er ledet i Overensstemmelse med Sangregulativet. Biering: Den danske Skoles Sangbog III—V. Ernst: Enstemmige Sange, 2. Del. Ernst: To- og trestemmige Sange, 2. Hefte er benyttede. Skala- og Træffeøvelser ved Hjælp af Nodetavlen.

Eksamenspensn.

IV Kl.'s Hovedeksamen.

Latin: Cæsar I og IV. Ciceros Taler mod Catilina. Ciceros Tale for Sex. Roscius 1—10. Ovid: Verdensaldrene. Deucalion. Europa, Cadmus. Lycierne. Vergils Æneide II, 1—250. Til Eksamination: Cæsar I og IV. Ciceros Taler mod Catilina I, II, III 1—4. Ovid: Verdensaldrene, Deucalion, Cadmus, Lycierne.

Fransk: Jungs Læsebog S. 29—53 og 116—187.

Alm. Forberedelseeksamen.

Dansk: Holberg: Abracadabra, Jac. v. Thyboe. Wessel: Kærlighed uden Strømper. Ewald: Fiskerne I og II Akt. Baggesen: Ja og Nej. Oehlsenschläger: Hakon Jarl. Hauch: Sostrene paa Kinnekullen. Heiberg: Aprilsnarrene. Blicher: Juleferierne. Winther: 7 Sange af »Hjortens Flugt«. P. M. Møller: Andejagten. Pal.-Müller: Vestalinden. Den ottende Kunst. Hertz: Kedelflikkeren. Kaalund: En Synd. Den firbenede Proletar.

Engelsk: Brekkes Læsebog for Mellemkl. (med Forbigaaelse af Digtene). Boysens eng. Digte. Til Eksamination: Brekkes Side 118—257, Boysens Digte Side 1—34.

Tysk: Skovboes Læsebog S. 1—152, 202—222, 238—258. Til Eksamination: S. 63—69, 76—89, 95—152, 202—222.

Fransk: Jungs Læsebog S. 29—63, 116—196.

Skolens Samlinger.

Den naturhistoriske og fysiske Samling er forøget dels ved Indkøb for de ifjor af Sorø Akademis Midler bevilgede 500 Kroner, dels ved følgende Gaver:

- En udstoppet Brud (Pastor Berg, Oure).
- En levende Sumpskildpadde (Kaj Husen).
- Forskellige Raadsvampe (Svend Hugo Rosenthal).
- 2 Hugorme, Serpula (Ernst Schalburg).
- Gebis af Haj (Fred. Nielsen).
- Skeletteret Bagben af Kanin (Chr. Wilhjelms).

Uglegylp	}	(Leo Rasmussen).
Brystfinne af Flyvefisk		
Larver af Oksebremse		(Niels Dinesen).
Kranie af Svin	}	(Aage Nielsen og Poul Mogensen).
Skelet af Kaniu		
Kranie af Hest		
Kranie af Mus		(Aage Møller, Langaa).
Hvepsere	}	(Johs. Larsen).
Fuglere med Æg		
Hvepsere paa en Gren		(Kaj Møller).
Indvoldsorm	}	(Carl Rasmussen).
Tusindben		

Metal-Manometer.	}	Emil Lange.
Kridtpasser samt nogle Modeller (Kegle, Terning)		
Tørelement	}	Svend Helweg.
Franklinstavle		

Hr. Kammerherre Sehested til Broholm har skænket Skolen
to værdifulde illustrerede Værker:

F. Sehested: Fortidsminder og Oldsager fra Egnen om Broholm
Kbh. 1878.

— Archæologiske Undersøgelser 1878—81. Kbh. 1884.

Betalingen.

Betalingsvilkaarene for Elever, der skal bo paa Skolen, er (i væsentlig Overensstemmelse med Landets ældre Kostskolers) fastsatte paa følgende Maade:

For Ophold, Opdragelse og Undervisning betales aarlig i

1ste Mellemskoleklasse—III Latin- og Realklasse. . . 900 Kr.
IV Latin- og Realkl.—V stud. Kl. . . . . . 1000 -

Ønskes der Eneværelse, er Betalingen højere. For Vadsk betales særskilt. Betalingen sker forud kvartalsvis eller halvaarsvis. Nye Elever, der optages ved et Skoleaars Begyndelse, betaler ikke for første Halvdel af August. En Elev, der udmeldes til Sommerferien, betaler for Juli Maaned.

Eksamensafgiften ved Præliminæreks. og IV Kl.'s Hovedeksamen er 20 Kr.

Kosteleverne medbringer Seng og Sengeklæder, 3 Par Lagener, 6 Haandklæder, en Pose til smudsigt Tøj, en lille Boghylde, et mindre Klædeskab eller en Kommode samt Ske og Gaffel. Alle disse Ting saa vel som Elevernes Klædningsstykker maa være mærkede med Navn.

For **skolesøgende** er Betalingen følgende:

Forberedelsesklassen 6 Kr. maanedlig.

1ste Mellemskolekl. 8 - —

2den — 10 - —

II Latin- og Realkl. 12 - —

III — - — 14 - —

IV — - — 16 - —

V stud. Kl. 18 - —

Eksamensafgiften ved Præliminæreks. og IV Kl.'s Hovedeks. er 20 Kr.

Hver skolesøgende Elev betaler i Indskrivningspenge 5 Kr. samt i Brændselspenge aarlig 5 Kr. (2,50 i Novbr. og 2,50 i Febr.)

En ny skolesøgende Elev, der indmeldes ved et Skoleaars Begyndelse (ca. 20de August), betaler ikke for August Maaned.

Moderation for Søkende: Den øverste betaler fuldtud, den næste 3 Fjerdedele, de følgende Halvdelen af fuld Betaling.

Skolepengene betales forud, i Begyndelsen af Maaneden.

Skolesøgende Elever kan, mod en nærmere fastsat Betaling, deltage i Maaltider paa Skolen samt i Lektielæsningen Kl. 5—7.

For skolesøgende nordfra, som skal rejse med Eftermiddagstoget, er der indrettet en særlig Lektielæsning Kl. 2⁴⁵—4.

Udmeldelser maa ske med en Maanedes Varsel.

Indmeldelser modtages helst inden 1ste Juli.

Skolens mundtlige Aarsprøver afholdes d. 4de—8de Juli, hvorefter Sommerferien begynder.

Det nye Skoleaar begynder Mandag d. 22de August Kl. 8.

Hesselager, i Maj 1904.

H. Bæk.